

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 15 września 2025 r.

Poz. 3700

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BIAŁYMSTOKU

z dnia 15 września 2025 r.

w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Osada Wydmowa”

Na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940, z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Uznaje się za rezerwat przyrody pod nazwą „**Osada Wydmowa**”, zwany dalej „rezerwatem”, obszar o powierzchni 16,13 ha, położony w województwie podlaskim, w powiecie zambrowskim, w gminie Rutki.

2. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci mapy są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia.

3. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów jej załamania są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 2. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie formacji wydmy śródlądowej z jej walorem krajobrazowym, historycznym i archeologicznym.

§ 3. Dla rezerwatu określa się:

1) rodzaj – Krajobrazowy (K);

2) typ i podtyp:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ – Krajobrazów (PKr),

- podtyp – krajobrazów naturalnych (kn),

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ – Wydmowy (EWd),

- podtyp – wydmy śródlądowych (ws).

§ 4. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
Adam Juchnik

**Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku
z dnia 15 września 2025**

**Położenie i przebieg granicy rezerwatu przyrody „OSADA WYDMOWA” w postaci
mapy**

Objaśnienia

- rezerwat przyrody
- oddział leśny
- wydzielenie leśne

Skala

0 50 100 m

Układ współrzędnych PL - 1992

Ortofotomapa:
Główny Urząd Geodezji i Kartografii - usługa WMTS, dostęp: 10 V 2025 r.
Granice powiatów:
Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Państwowy Rejestr Granic - Jednostki i Terytorialne
- usługa WFS, dostęp: 18 IX 2024 r.
Oddziały/wydzielania leśne
Leśna Mapa Numeryczna - dane RDLP Białystok, pozyskanie: 30 V 2025 r.
Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Knyszyn na lata 2018 - 2027

**Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku
z dnia 15 września 2025**

**Położenie i przebieg granicy rezerwatu przyrody „OSADA WYDMOWA” w postaci
współrzędnych punktów załamania w układzie PL-1992 ¹⁾**

Lp	X	Y
1	593770,14	725993,40
2	593820,80	725866,02
3	593897,16	725912,96
4	593939,78	725930,44
5	593963,31	725937,75
6	593996,86	725939,71
7	594003,50	725949,37
8	594039,73	726082,11
9	594040,46	726084,78
10	594058,82	726152,03
11	594002,11	726261,71
12	594000,97	726263,91
13	593999,63	726266,52
14	593923,67	726413,46
15	593909,33	726467,97
16	593902,31	726469,30
17	593867,50	726475,90
18	593845,70	726480,03
19	593826,96	726483,59
20	593792,18	726490,18
21	593751,32	726486,90
22	593722,40	726484,58
23	593624,80	726476,76
24	593625,15	726475,10
25	593633,42	726435,73
26	593670,51	726304,26
27	593675,17	726292,89
28	593677,46	726287,31
29	593691,85	726252,25
30	593759,99	726101,36

Lp	X	Y
31	593771,50	726079,53
32	593776,26	726048,18
33	593773,88	726021,59
34	593768,57	726009,52
35	593770,14	725993,40

1) Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 i 1824).

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940, z 2025 r. poz. 884) uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody (Dz. U. z 2005 r., Nr 60, poz. 533), a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Położenie współrzędnych geograficznych punktów załamania granicy obszaru jest określone w układzie PL-1992 oraz w podziale administracyjnym państwa.

Rezerwat „Osada Wydmowa” Jest położony na terenie rozległej doliny rzecznej, w obrębie której stanowi wyodrębniony element układu fluwioglacjalnego krajobrazu Basenu Wizny Kotliny Biebrzańskiej 843.32 (Kondracki 2012). Od zachodu graniczy z rzeką Narwią, od północy z rowem odwadniającym, od wschodu i południa z drzewostanem leśnym. Administracyjnie leży na terenie gminy Rutki w powiecie zambrowskim w województwie podlaskim, w pobliżu miejscowości Grądy Woniecko. W całości jest położony na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Knyszyn. Rezerwat leży na terenie obszaru Natura 2000 Bagno Wizna PLB200005 i Dolina Biebrzy PLH200001 (Dz. U. z 2022 r. poz. 916). Stanowi wyodrębniony element krajobrazu wzbogacający rzeźbę doliny zalewowej o eoliczną formę geomorfologiczną. Obiekt jest zlokalizowany na częściowo rozwiewanej przez wiatr wydmie wzniesionej o kilka metrów ponad poziom sąsiedniego koryta Narwi. Obejmuje jedno z dobrze zachowanych stanowisk napiaskowej murawy szczytlichowej *Spergulo-Corynephoretum*. Należy podkreślić, że aktywne są w tym miejscu procesy eoliczne (Rakowski 2018, Stawowczyk i Kozak 2024).

Pod względem przyrodniczym wyróżnia się zbiorowisko wydmy śródlądowej z murawami napiaskowymi (2330) (Dyrektywa Rady 92/43/EWG), które dominuje obszar rezerwatu. Siedlisko tego typu skupia gatunki wyspecjalizowane do bytowania w suchych i ubogich troficznie obszarach (np. szczytlichy siwa *Corynephorus canescens*, mrówkolew pospolity *Myrmeleon formicarius*, trzyszcz piaskowiec *Cicindela hybrida*, szczytklina piaskowa *Ammophila sabulosa*). Siedlisko jest inicjalnym stadium sukcesji na piaskach wydmowych, niezwiązanych z wybrzeżami morskimi, które prowadzi do wykształcenia się bardziej zwartych muraw napiaskowych typu 6120, lub borów chrobotkowych *Cladonio-Pinetum* (Kulpiński i Tyc 2012). Na terenie rezerwatu występuje liczna populacja płuncicy islandzkiej *Cetraria islandica* (A. Bohdan – dane niepubl.) W północnej i zachodniej części występują rozlewiska i starorzecza ze zbiorowiskami szuwarowymi (3150).

Na obszarze rezerwatu Osada Wydmowa prowadzono prace archeologiczne od lat 70. XX wieku. Odnaleziono tu kości zwierząt oraz ludzi, co wiąże się z grzebalnym charakterem tego miejsca z okresu schyłkowego neolitu i początku wczesnej epoki brązu. Stwierdzono szczątki ceramiki pucharowej kultur paraneolitycznych oraz krzemienie o funkcji broni miotanej oraz do obróbki skór i roślin. Stanowisko było zasiedlone przez ludzi w okresie 9500-11500 p. n. e. (Wawrusiewicz i in. 2017).

Podana w niniejszym zarządzeniu powierzchnia rezerwatu przyrody jest powierzchnią geometryczną wyliczoną na podstawie współrzędnych punktów załamania granicy obszaru w układzie PL-1992 i wynosi odpowiednio 16,13 ha.

Projekt zarządzenia został poddany konsultacjom społecznym oraz zaopiniowaniu przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. W ramach konsultacji wpłynęły uwagi: Regionalnej Dyrekcyj Lasów Państwowych w Białymstoku (RDLP), Nadleśnictwa Knyszyn, Podlaskiej Izby Rolniczej, Stowarzyszeń i organizacji ekologicznych oraz osób fizycznych. Uwagi RDLP oraz Nadleśnictwa dotyczyły potrzeby dokonania korekty przebiegu granic rezerwatu do danych z ewidencji gruntów oraz kwestii związanych z obecnością linii energetycznej przebiegającej przez teren planowanego rezerwatu. Pisma stowarzyszeń i organizacji ekologicznych wyrażały poparcie dla powołania powyższego rezerwatu. Podlaska Izba Rolnicza wskazała iż należałoby rozważyć utworzenie innych form ochrony, które nie ograniczałyby w tak szerokim zakresie możliwości prowadzenia gospodarki rolnej, a także wpływu rezerwatu na gospodarkę łowiecką oraz ograniczenia możliwości inwestycji lokalnych. Osoby fizyczne wskazywały zarówno poparcie dla idei stworzenia rezerwatu w tym miejscu, ale także wskazały potrzebę uregulowania poruszania się aut w zasięgu planowanego rezerwatu.

Wniesione uwagi zostały szczegółowo przeanalizowane w wyniku czego przebieg granicy rezerwatu została skorygowana, natomiast kwestie związane z posadowieniem linii energetycznej oraz poruszaniem się aut zostaną uregulowane w przyszłych dokumentach jednostki. W ramach analizy dokumentacji niezbędnej do utworzenia rezerwatu przyrody, przeanalizowano stan prawny nieruchomości. Rezerwat przyrody obejmuje

obszar gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Nadleśnictwa Knyszyn. Utworzenie rezerwatu nie ograniczy sposobu korzystania z nieruchomości będących własnością osób fizycznych.

Projekt zarządzenia zgodnie z art. 13 ust. 3 i art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940) został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

Projekt zarządzenia zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428 t.j.) został uzgodniony z Wojewodą Podlaskim..

Piśmiennictwo:

1. Rakowski G. (msc.) 2018. 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi - Grady Woniecko - 2018. PMŚ GIOŚ.
2. Kondracki J. 2012. *Geografia regionalna Polski*, wydanie III, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Kulpiński K., Tyc A. 2012. Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi. W: W. Mróz (red.) *Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II*. GIOŚ, Warszawa s. 102-113.
4. Stawowczyk K., Kozak M. (msc.) 2024. 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi - Grady Woniecko - 2024. PMŚ GIOŚ.
5. Wawrusiewicz A., Kalicki T., Przeździecki M., Frączek M., Manasterski D. 2017. Grądy-Woniecko. Ostatni łowcy-zbieracze znad środkowej Narwi. Muzeum Podlaskie w Białymstoku.